

Mülga Donanma Cemiyeti tarafından çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılması hakkında kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (I/120)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/2259

3 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Mülga Donanma Cemiyeti tarafından çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılması hakkında Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler lâiyhası

Mülga Donanma Cemiyeti tarafından hasilâtı tersane inşaatına sarfolunmak üzere 1917 senesinde Donanma piyangosu tahvili namı altında 40 senede itfa olunmak üzere çıkarılan beheri itibarî bir lira kıymetinde bir milyon liralık tahvilden olzaman 400 bin adedi itibarî kıymetinden % 15 ve 20 noksanile İtibarî Millî bankasına verilmiş ve bankada bunları tedavüle çıkarılmış ise de diğer bir kısmı satılmıyarak bankanın elinde kalmıştır.

Hiç bir tarafa satılmıyarak Cemiyet elinde kalan ve tedavüle çıkarılmıyan 600 bin aded tahvilde 2 nisan 335 tarihli ve 104 numaralı kararname ile Hazineye intikal eylemiştir. Şimdiye kadar bu bir milyon aded tahvilden ancak 61 100 adedi her sene bütçesine konulan tahsisatla itfa olunabilmiş ve geri kalan kısmının itfası ise bu seneden itibaren daha on yedi sene gibi uzun bir zamana tevakkuf etmekte bulunmuştur.

Faize tâbi olmamaları itibarile hâmillerine hiç bir faide temin edemeyen, tasfiyeleri için daha bir çok seneler fuzulî bir intzarı mecburî kılan bu tahvillerin itfası, hem hâmillerinin yirmi küsur senedenberi mühmel kalan paralarından istifadelerini ve hem de bütçeye her sene bu iş için konulan tahsisatın daha müsmir işlere tahsisini temin gibi mühim faideleri istihdaf edeceği derpiş olunmuştur.

Tasfiye işini karşılamak üzere muktazi tahsisatın bu tahvillerin senelik taksitleri için Hazineden her sene İş bankasına tevdi olunan paralardan müstakbel keşideler için ayrılmak suretile mezkûr bankada teraküm eden beş yüz bin küsur lira ile temini kabil olabileceği ve bütçeden bu iş için yeni bir tahsisat tefrikine lüzum olmadığı anlaşılmış ve kanun lâiyhası bu esasa göre hazırlanmıştır.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Esas No. 1/120
Karar No. 13

16 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Mülga Donanma cemiyeti tarafından 1917 senesinde çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılması hakkında Maliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 28 - IV - 1939 tarihli kararı ve 3 - V - 1939 tarih ve 6/2259 sayılı Başvekâlet tezkeresile Büyük Millet Meclisine arz edilen kanun lâyihası encümemizde Maliye vekâletinin mümessili huzur ile konuşulup görüşüldü:

Verilen izahata ve yapılan tedkikata nazaran 2 nisan 1333 tarihli bir Osmanlı kanun ile verilen mezuniyet uyarınca, hasırları tersane inşasına sarfedilmek üzere Donanma cemiyeti tarafından ve Osmanlı İtibarı millî bankası vasıtasıyla beheri bir lira kıymetinde bir milyon adet ikramiyeli tahvilât çıkarılmıştır. Senelik mürettebatı olan 30 000 liranın tesviyesine Hazinece kefalet edildiği gibi itfa cedvellerinin de gene Maliye nezaretince tasdikı ve kırk sene de itfası şart konmuştur. Tahviller faizsizdir.

Tahvillerden 400 bin kadarını itibarı kıymetinden % 15 ve 20 eksigine alan İtibarı millî bankası bunlardan bir kısmını ancak satabilmiştir ve 178, 130 adedi, hak ve vecibeler ile bu bankanın intikal ettiği Türkiye İş bankasının elinde bulunmaktadır. Yine satılmıyarak Maliyede kalan tahvillerin miktarı 562 bindir.

Bu güne kadar bu tahvillerden 61 100 adedi itfa edildiğine göre halk elinde tedavüldeki tahvillerin sayısı 198 770 tahmin olunabilir.

689 sayılı kanunla 1341 de hukuku Türk Tayyare cemiyetine devredilen Donanma cemiyetinin bu işte alâkası sadece teşebbüse adını vermekten ibaret kalmıştır.

Sahiblerine faiz getirmeyen, borsada müsec-

cel ve mütedavil bulunmayan sadece uzun vadedi ve amorti vadedici piyango bileti mahiyetinde olan bu tahvillerin derhal bedelleri ödenmek suretile ortadan kaldırılması parasını daha faydalı bir tarzda işletme imkânını bulacak olan hâmileler lehine bir tedbir sayılmak gerektir. Bu tasfiyenin Hazineye de yük olmayacağı ve senelik mürettebat yekûnu olarak bankada birikmiş beş yüz küsur bin liranın kâfi geleceği göz önünde tutularak kanun lâyihasının heyeti umumiyesile kabulü encümemizce muvafık görülmüştür.

Numaralarına ikramiyeye isabet edip te tahsil edilmemiş olan tahviller hakkındaki ikinci maddede, bu hususta tahviller üzerinde yazılı ve bincaenaleyh mukavele şartı mahiyetini haiz on beş yıllık müruru zaman hükmünü mahfuz tutacak şekilde tadil olunmuş,

Üçüncü maddeye maksadı daha vazih surette ifade edecek bir şekil verilmiştir.

Birinci, dördüncü ve beşinci maddeler Hükmümetin teklifi veçhile aynan kabul edilmiştir.

Havalesi uyarınca Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Rs.	Bu M. M.	Kâtib
Ağrı	Rize	Rize
İhsan Tav	K. Kamû	K. Kamû
Afyon K.	Bursa	Erzurum
Haydar Çerçel	Dr. G. Kahraman	M. H. Göle
Gazianteb	İstanbul	İzmir
A. Aksu	A. Bayındır	Kâmâl Dursun
Kayseri		Kırklareli
Ömer		H. Kuleli
Kırşehir		Manisa
İ. Özkan		F. Kurdoğlu

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 87

Esas No. 1/120

3 - VII - 1939

Yüksek Reislige

Mülga Donanma cemiyeti tarafından çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılması hakkında olub Başvekâletin 3 - V - 1939 tarih ve 6/2259 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maliye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye vekili hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu.

Gerek Hükûmetin mucib sebeplerinde ve gerek Maliye encümeni mazbatasında tafsilen izah edildiği ve hile mülga donanma cemiyeti tarafından ihdas edilerek 500 binden fazlası Hazine, 170 küsur bini İş bankasında ve pek cüzî bir kısmı da halk elinde bulunan bu piyango'nun teklif ve hile bedelleri tediye edilmek suretile tasfiyesi halkın ve Hazinesinin menfaatlerine uygun bulunmuş ve karşılığı da bu iş için ayrılan paralarla temin edilmiş olub yeniden bir bütçe külfetini tahmil eder mahiyette bulunmamış olduğundan

lâyiha Hükûmetin de mutabık bulunduğu Maliye encümeni metni dairesinde Encümenimizce de kabul edilmiştir.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle umumî heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reislige sunulmuştur.

Reis	R. V.	M. M.
Isparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Çanakale	Kastamonu
F. Öymen	R. Bulayırılı	T. Çoşkan
Kırklareli	Konya	Malatya
Ş. Ödül	R. Türel	M. Öker
Mardin	Muş	Seyhan
R. Erten	Ş. Ataman	N. Eldeniz
Yozgad		Maraş
Sungur		M. Bozdoğan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Mülga Donanma cemiyeti tarafından çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Mülga Donanma cemiyeti tarafından tedavül mevkiine çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinden şimdiye kadar numaralarına ikramiye ve amorti isabet etmeyenlerin itibarî kıymetleri üzerinde mayıs 1940 nihayetine kadar satın alınmak suretile itfasına izin verilmiştir. Bu tahvillerden Hazine elinde olup tedavüle çıkarılmamış bulunanlar usulen imha olunur.

MADDE 2 — Bu tahvillerden şimdiye kadar numaralarına ikramiye isabet edenlerin keside tarihlerinden itibaren beş sene içinde alınmayanları müruru zamana uğrar.

Mahkeme ilâmile mazeretini isbat edenlerin ikramiye ve amortileri Hazinece tediye olunur.

MADDE 3 — Birinci ve ikinci maddelerde yazılı tasfiye muamelesinin istilzam eyleyeceği bilûmum masraflar bu tahviller için İş bankasına mevdu paradan yapılır ve kalan kısmı Hazinece irad kaydolunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye vekili memurdur.

28 - IV - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>T. F. Sılay</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Faik Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve G. İ. V. V.
<i>Yücel</i>		<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V. ve NA V. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>		<i>Muhlis Erkmen</i>
Mu. Mü. V.		Ti. V.
<i>A. Çetinkaya</i>		<i>C. Erçin</i>

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Mülga Donanma cemiyeti tarafından çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinin kaldırılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin birinci maddesi aynen

MADDE 2 — Bu tahvillerden numaralarına ikramiye isabet edibde şimdiye kadar alınmamış olanlar hakkında tahviller üzerinde yazılı müruru zaman hükmü mahfuz kalacak ve bundan mütevellid netayic hak ve vecibelerile Hazineye raci olacaktır.

MADDE 3 — Bu tahviller için senelik mürettebat olarak Hazinece yapılan tediyelerden Türkiye İş bankasında birikmiş bulunan paralar birinci ve ikinci maddelerde yazılı tesviye işinin masraflarına tahsis ve kalan kısmı Hazinece irad kaydolunur.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen